

לוחמי הדרום ופידאי שבוי

סלאן מוחמד, אחד הפידאין שנשבו, מגלה את מערך הלוחמה הזעירה

ל פי הידיעות שנתגבשו מתוך שיחות פעולות הדמים הראשונות בדרום, היה הפידאי סלאמן מוחמד שייך ל'חוליה' שארכה למקוננות בכביש פלוגיה. חוליה זו שמה קץ לחייהם של שלושה ישראליים, שני חברי גבעת חיים ואיש קיבוץ להב, פוצצה למחרת את שני הבתים במושב שפיר. כאשר נפגש עמו ראש מערכת העולם הזה, שכב סלאמן, שחור, גיוו-שער, משופם, במיטה צחורה בבית חולים ארשם בארץ.

במקום נכחו עתונאי-חוק, צלמים, מסרטים וכתבים צבאיים. הם ראינו את סלאמן קצר רות באמצעות מתרגם, עברו לשני פידאין פצועים נוספים ששכבו באותו חדר. הי ראינו הבא, המובא כלשונו, נערך בערבית, לאחר גמר חקירתם הכללית של יתר העתור נאים.

אבדאן! אבדאן! אישנו כל הזמן ב' מחנה. קיבלתי שש לירות משכורת כל חודש, ועוד שלוש לירות כלכלה. אבל לא עשינו שום דבר. אפילו לא שמירה. לפעמים היינו עו' שים קצת אימונים.

זאת אומרת שלא הברת כלל את השטח מעבר לגבול?

רק את הסביבה איפה שהייתי ליד יבנה. אני מכיר אר' תה מאז שהייתי ליד.

בכיס. הקצין המצרי, ששלח אותנו, אמר שאנחנו נאכל עש' כים בדרך.

עשבים?

כן, ירקות, עגב' ניות, דברים כאלה.

מה עשיתם בשטח ישראל?

בלילה הראשון הי' לכונו צפונה, עברנו ממערב לבדיר, מצ' פין לכוניתרה, ולנו בלילה בוואדי אל-חא' כי.

אתה מדבר כי מו אדם המתמיד צא במישונו פי יור ושהכיר היטב את השטח. זאת אימרת שכבר עברת אותו כמה פי עמים לפני כן...

לא, בחיי שלא! אני רק אומר מה שי' שמעתי מיוסוף מובארק.

מה עשיתם למחרת?

הסתתרנו כל היום. בלילה יצאנו שוב ל' דרך. לא התקדמנו רחוק. שמענו יריות ב' סביבה.

איך זה בכל זאת יצאת לפעולה מעבר לגבול? מי הודיך אותך? או שהייתה לך מפה?

אתנו היה אחד יוסף מובארק. הוא כבר היה הרבה פעמים בישראל. הוא הכיר את השטח. הלכנו אחר. לא הייתה לי מפה, כי אני לא יודע לקרוא.

נחזיר חזרה לנושא... אתה אומר שזאת הפעולה הראשונה שלך. איפה עברת את הגבול?

זה היה ליד בית חנון. שם יש חולות. עברנו כ-12 בלילה. זה היה בערב שבת. הלכנו מהר מאד בשדות. אמרו לנו שאנחנו צריכים לפוצץ גשרים, מובילי מים, פטי רכבת.

ולחרוג אנשים?

אבדאן, ואללה אבדאן!

גם לא לירות על מכוניות?

לא ואללה, אבדאן!

אז מה עשיתם מצד זה של ה' גבול?

מיד זרקנו את חומר-הנפץ שנתנו לנו. לכל אחד היו שלוש לבני חבלה. אבל אנחנו לא רצינו להשתמש בהם. לא רצינו לגרום כל נזק לישראל.

אם כן, מדוע לא חזרתם הרצועה? מפני שלא רצינו שידעו שלא מילאנו את התפקיד שהטילו עלינו. יוסף, זה שהיה אחר ואי עלינו, אמר שיוכיל אותנו לכפר בשטח הירדן, שם יש לו חברים.

וכיצד חשבת לשייב לעזה?

ככה. חשבתי לנוח ש' איזה חודש או מ' שהו כזה, ואחר-כך לחזור.

על השבון מי היית נשאר שם לנוח?

יוסוף אמר שזה יהיה בסדר. החברים שלו היו דיאגים לנו. יש כבר דבר קבוע אצלם. כל פעם שמישהו מצוה היה עובר לירדן, היו מטפלים בו.

מה לקחתם אתכם. מלבד חר מריהנפץ?

היה לי קארלו.

קארלו?

כן, תימקלע קארל גוסטאב. גם 300 כדור' רים בשבילו, בתרמיל צד.

החבר שלך אמר שכל אחד מכם קיבל 500 כדורים. מה עשיתם ב-2000 הכדורים הנותרים?

בחי, אדוני, לא היו לי יותר מ-300 כדור' רים. לא השתמשתי אף לא בכדור אחד. כל מה שהיה לי, מצאו אתי החיילים היהודיים שתפסו אותי. יתכן שהיו חברים אחרים ש' קיבלו יותר כדורים. אני לא.

איזה אוכל לקחתם אתכם כי צאתכם לדרך?

שום דבר. כשיצאנו, לקחתי פרוסת לחם

חיילים בשטח. פחדנו שיתפסו אותנו. הי' תחרנו בשטח וחיכינו שוב לבוא החשיכה. כלילה המשכנו בדרך. הלכנו מהר מאד. היינו כבר עייפים ורעבים. ועצבנים מאד. לפנות בוקר, אמר לנו יוסוף שאנחנו כבר מתקרר' בים ואז, לפתע כצאנו את עצמנו מוקפים חיילים. הם פתחו עלינו באש.

ואתם יריתם בחזרה?

הס וחלילה! לא ירינו אף כדור אחד. אמר' תי לך שכבר היינו עייפים. החלטנו שלא כדאי ללחום.

מה קרה אז?

יוס' ו עוד אחד ג'מעאן היה שמו, נהרנו מיד. חברי סעי' קיבל כדור בחזה. אני נפצעתי בירך. זרקתי את נשקי על האדמה וחיכיתי שהחיילים יתפסו אותי. עם עלות השחר, נלקחתי בשבי.

ומה אתה חושב שיקרה לך?

ברגע שעברתי את הגבול, שמתי את חיי בידי אללה! אני מצפה לרחמי.

אתה יודע שאתה נחשב כחבולן מרגל, לא כחייל שבוי?

כן.

ובכל זאת עברת את הגבול?

מה אפשר לעשות?

הייתם פולכים פלמטיניים שעברו תם הגבול?

אלה שהיו אתי, כן.

האם ברור לך שהמצרים משתמי שים בכך כשעירים לעזאזל ושודי חים אותכם למות בטוח בשביל חשבוניתיהם הפרטיים?

ואללה, אדוני, אני לא מבין שום דבר בדב' רים כאלה. המצרים אומרים שהם ידידנו. והם שולטים שם בעזה. כשאומרים לצאת יצאים.

יש הרבה פלמטינאים כפידאין?

כן, די הרבה. אני עצמי לא מכיר את כר' לם. אבל במחנה שלנו יש הרבה. אומרים ש' אולי 500 איש.

זכולם הוכרחו להתגייס?

כן, כולם.

אי אחד לא עשה זאת מרצון?

אולי אחד או שניים, שרוצים להתנקם. אבל אני לא איבדתי לא הורים ולא קרובים ב' בלחמה עם היהודים.

ובכל זאת הגעת למקום זה...

זה רצונו של אללה.

ושל הקצין המצרי?

אולי...

קציר הדמים. חוליה בת חמשה פידאין, שאותרה על ידי משמר הגבול וחוסלה בקרב ממושך, בוודי סוכרייר בדרום. חוליה הפידאי המרואין, עברה את הגבול יחד עם חוליה זו.

כן כמה אתה?

21.

נשוי?

כן.

ידידים?

לא. התחנתני לא מומן.

מנין אתה?

הורי באו מהמדבר, מדרום. אבל אני זוכר רק את הזמן שחינו ליד יבנה, ממערב ל' כביש הראשי.

עד מתי?

עד ההגירה הגדולה. אחר כך ברחנו. יחד עם כל הערבים של הסביבה.

מדוע ברחתם? האם היהודים תקפו את כפרכם?

ואללה, אני לא ראיתי יהודים. הייתי או ילד קטן ולא הבנתי שום דבר ממה שנעשה או. אתה מבין, אדוני? הייתי נער. לפני זה, הייתי רק רואה יהודים עוברים לפעמים ב' אוטו שלהם בכביש.

ולאחר שברחתם, מה עשית?

בהתחלה, שום דבר. היינו עם הרבה פלי' טים אחרים בשדות. אחר-כך במחנה של פלטיים. אני התחלתי לעבוד מוקדם מאוד. הייתי מחפש עבודה אצל בעלי האדמות ב' סביבה. עבדתי טוריה, כל דבר.

מתי התגייסת לפידאין?

ככה, לפני ששהשבעה חודשים.

למה?

הכריחו אותי... גם הקצינים המצרים היו אומרים בכל מקום: "מה אתם חושבים? שנשלח חיילים מצריים להגן עליכם כשאתם יושבים כאן בבטלה?"

ומה דעתך? צדקו?

ואללה, אדוני, אני לא יודע. אבל הם גם כן צדקו קצת.

לכן התגייסת?

הכריחו אותי.

היה גבר יא סלאמן. הגד שהתי גייסת מפני שחשבת שכך צריך לעשות, שצריך להתנקם ביהודים.

ואללה, אדוני, זה לא כך. אני לא יודע לחשוב דברים כאלה.

ומה עשו לך אחרי שהתגייסת?

בהתחלה ישבנו במחנה ליד עזה. אחר כך שלחו אותנו למחנה גיזה. זה ליד הפירמידות של קהיר.

מה דימרתם אותכם שם?

כל דבר. לירות, לפיצץ, לעשות תרגילים בשדה. זה לקח בערך שלושה שבועות. אחר כך החזירו אותנו לעזה.

מה עשיתם שם?

שום דבר.

אם פעם לא עברתם את הגבול כדי לרגל או להכיר את השטח?

* ההגירה, או הבריחה הגדולה, כינוי נפוץ בין פלטי ארץ-ישראל לגבי יציאתם ההמו' נית בימי מלחמת העצמאות.